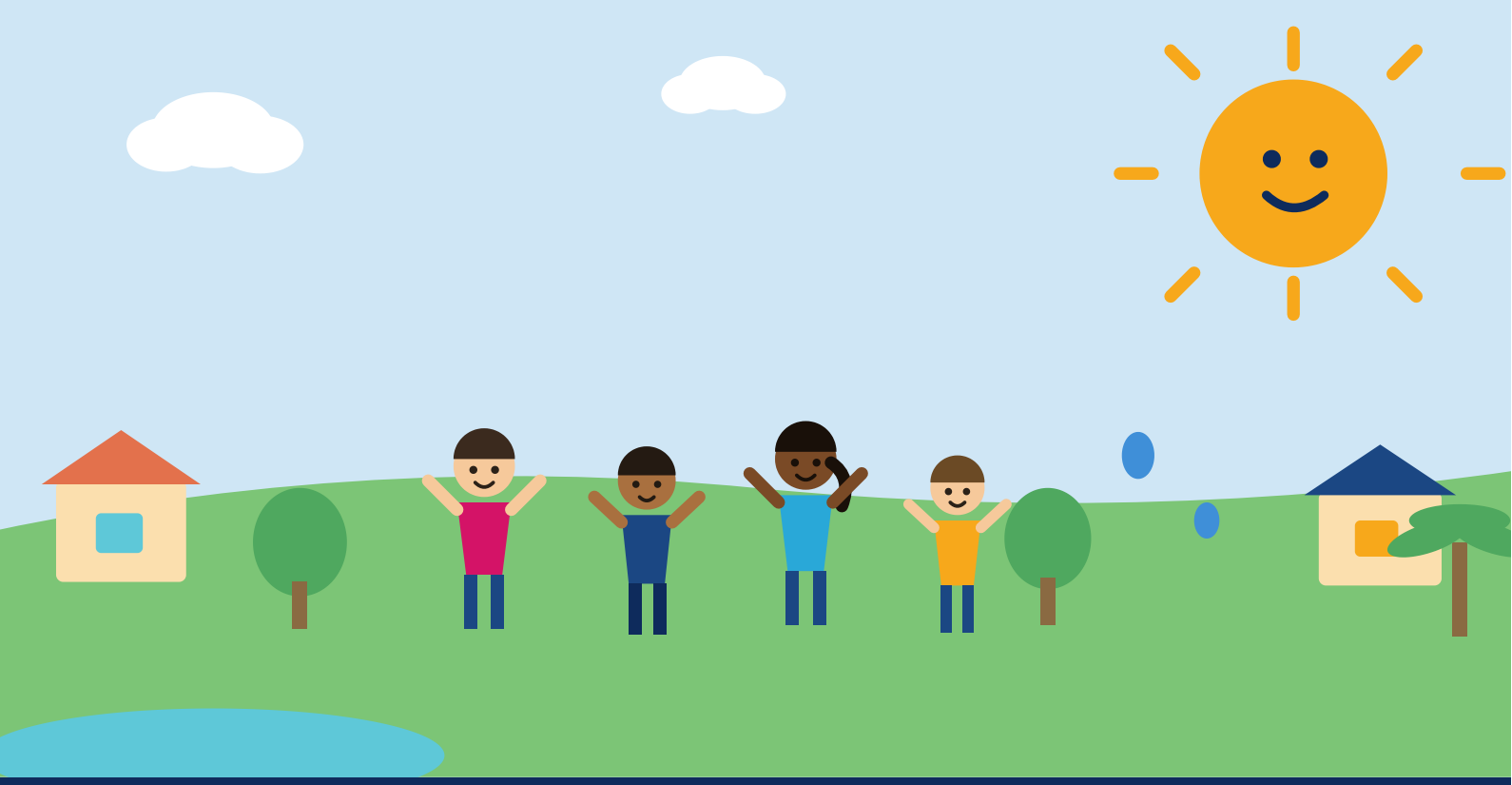




BİR ROTARY BARIŞ BURSU TOPLUMSAL DEĞİŞİM GİRİŞİMİ

İklim, Çocuklar ve Barış Bilgi Notu

İklim tehlikelerinin Hindistan ile Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki çocukları ve gençleri nasıl etkilediğine ve bu riskler barış inşası merceğinden bakıldığında neyin değiştiğine dair kanıtlar.

İKLİM EYLEM KAHRAMANLARI • CLIMATEACTIONHEROES.ORG

Eylül 2026

Hindistan ve MENA

Çocuk merkezli barış inşası

Kanıtlar baştan sona derecelendirilmiş

Eşlik eden çıktılar. İklim Şampiyonları: Çocuk El Kitabı (10-18 yaş) ve Kolaylaştırıcı Rehberi; Rotaract üyeleri, STK'lar, öğretmenler, gençlik çalışanları ve topluluk kolaylaştırıcıları için. Her ikisi de yerel uyarlama ve çeviri için tasarlandı.

Buradaki karşılaştırma bilerek temkinlidir. MENA tek tip bir bağlam olarak ele alınmaz ve çatışmadan etkilenen ülkelerden gelen kanıtlar Hindistan ile düz bir ölçeğe yerleştirilmez. İklim stresi, hâlihazırda zorlanan sistemlere baskı ekleyebilecek etkenlerden biri olarak tartışılır; çatışmanın doğrudan nedeni olarak ele alınmaz.

Kapsam ve yaklaşım

Bu not; çocukların iklim riski, sağlık, eğitim, yerinden edilme, gençlik katılımı ve iklim-barış güzergâhları üzerine yayımlanmış araştırmalara ve kurumsal raporlara dayanıyor. İddialar kaynaklar arasında çapraz kontrol edildi; böylece modellenmiş maruziyet, gözlemsel ilişkiler, danışma bulguları ve program kanıtı eşdeğer sayılmadı. Ayrıca Delhi'deki topluluk oturumlarından gelen katılımcı saha öğrenimini ve eşlik eden el kitaplarının tasarım mantığını içeriyor.

Kanıtlar gerçekte ne gösterdiklerine göre etiketlendi. Modellenmiş tehlike maruziyeti ölçülmüş zarar olarak sunulmadı. Gözlemsel çalışmalardan gelen ilişkiler nedensel etki gibi yazılmadı. Danışma bulguları bildirilen algılar olarak ele alındı. Program değerlendirmeleri, sınırları görünür tutularak makul uygulama örnekleri olarak kullanıldı. Bu, en çok iklim-çatışma bölümünde önem taşıyor; orada determinist bir dil kanıtı olduğundan büyük gösterirdi.

Maruziyet risk değildir. UNICEF'in 2026 çocuk iklim riski çerçevesi önemli bir ayırım yapıyor. Bir çocuk birkaç tehlikeye maruz bir bölgede yaşıyor olabilir, ama sonuç aynı zamanda sağlığa, beslenmeye, suya ve sanitasyona, eğitime, korumaya, sosyal korumaya ve yerel hizmetlerin güvenilirliğine bağlıdır. Bu nottaki manşet rakamlar modellenmiş maruziyet tahminleridir. Bileşik risk altında kimin yaşadığını gösterirler; aynı klinik ya da gelişimsel zararı kimin yaşadığını değil.

Coğrafi not. Ülkeye özgü MENA kanıtları, bölgenin tamamına genellenmek yerine adlandırılır. Türkiye, bir çalışma ilgili olduğunda MENA'nın parçası olarak değil, bölgesel olarak komşu biçiminde ele alınır. Somali, Gambiya ve Mali yalnızca karşılaştırmalı çevresel barış inşası vakaları olarak geçer, MENA kanıtı olarak değil.

Özet

Çocuklar iklim değişikliğini gündelik hayatın koşulları üzerinden yaşar: sıcak, suyun bulunabilirliği, gıda, hava kalitesi, okulun sürekliliği, hane geliri, hareketlilik ve güvenlik. UNICEF'in 2026 çerçevesi maruziyet ile risk arasında önemli bir ayrım yapar. Bir çocuk birkaç tehlikeye maruz bir bölgede yaşıyor olabilir, ama sonuç aynı zamanda sağlığa, beslenmeye, suya ve sanitasyona, eğitime, korumaya, sosyal korumaya ve yerel hizmetlerin güvenilirliğine bağlıdır.

Hindistan

Hindistan'da maruziyetin ölçeği büyük. UNICEF bağlantılı 2026 tarihli bir analiz, Hindistan'daki çocukların %97'sinin en az iki üst üste binen iklim ya da afet tehlikesine maruz kaldığını ve 234 milyondan fazlasının üç veya daha fazlasına maruz olduğunu tahmin ediyor. Bunlar modellenmiş maruziyet tahminleridir; aynı klinik ya da gelişimsel zararı yaşamış çocukların sayımı değil. Yerel izleme ayrımı ekliyor: Delhi, Gandhinagar, Kharagpur ve Roorkee'deki erken çocukluk mekânlarına dair 2024 tarihli bir çalışma, küçük çocukların kullandığı yerlerde ciddi ısı stresi ve partikül kirliliği kaydetti; aynı zamanda bu mekânların ulusal bir ortalama sayılmaması konusunda uyardı.

MENA

MENA genelinde UNICEF, 82 milyondan fazla çocuğun yüksek ya da çok yüksek iklim riskiyle karşı karşıya olduğunu tahmin ediyor. Bölgesel rakam, birbirinden çok farklı ulusal gerçeklikleri örtüyor. Su stresi, sıcak, kirlilik, yerinden edilme, enerji güvensizliği ve çatışmaya bağlı hizmet çöküşü bazı ülkelerde üst üste biniyor; başka yerlerde aynı tehlikeler daha güçlü kurumsal ortamlarda gerçekleşiyor. Yemen'den gelen güncel danışma verisi bağlamın neden önemli olduğunu gösteriyor: katılımcılar doğal kaynaklara erişimin azaldığını ve çevresel baskıları yerel gerilimlerle birlikte bildirdi; ancak bulgular çatışmadan etkilenen bir ortamda algıları ölçüyor ve iklim değişikliğinin şiddete yol açtığını kanıtlamıyor.

Bariş inşası sorusu

Dolayısıyla bariş inşası sorusu güzergâhlar ve kurumlarla ilgilidir. Geçim kaynakları güvencesizse, hizmetler zayıfsa, insanlar yerinden edilmişse ya da toprağa ve suya erişim tartışmalıysa, iklim stresi mevcut baskıları yönetmeyi zorlaştırabilir. Aynı zamanda çevresel sorunlar, grupların müzakere etmesi, bilgi paylaşması ve kaynakları birlikte yönetmesi için pratik nedenler yaratabilir. Gençlik odaklı Bariş İnşası Fonu projelerinden gelen kanıtlar bu ikinci güzergâhın örneklerini gösteriyor; gerçi kanıtların çoğu niteliksel ve projeye özgüdür.

Gençler bu hikâyede yalnızca kırılgan alıcılar olarak görünmemeli. Save the Children'in on MENA ortamındaki katılımcı araştırması, çocukların ve gençlerin iklim karar alma süreçlerine giden yollarının çoğu zaman sınırlı olduğunu ve katılım etkiyle değil etkinliklerle sınırlı kaldığında göstermelik hâle gelebileceğini buldu.

İki güzergâh ve hiçbirinin neden otomatik olmadığı

Kanıtlar iklim değişikliğinden çatışmaya giden doğrudan bir çizgiyi desteklemiyor. İklim tehlikeleri kaynakları ve hizmetleri etkiler; bu etkiler sonra siyasi, ekonomik ve toplumsal koşullardan geçer. Aynı kuraklık bir yerde soğurulur, başka bir yerde istikrarsızlaştırır; çünkü kurumlar, güvenlik ağları, kaynak kuralları ve mevcut mağduriyetler farklıdır.

"Risk çarpanı" doğru ifadedir, dikkatle kullanılır. İklim stresinin hâlihazırda var olan baskıları yoğunlaştırabileceği anlamına gelir. İklim değişikliğinin mekanik olarak şiddet ürettiği anlamına gelmez. Folke Bernadotte Akademisi, UNDP ve SIPRI'nin rehberliği de aynı noktayı vurgular ve kaynaklara kimin eriştiğini, kararları kimin verdiğini ve gençlerin nasıl dahil edildiğini sorar.

Yemen: algılanan bağlantılar, savaşta bir ülkede

Avrupa Barış Enstitüsü ve Weathering Risk tarafından yürütülen 2026 tarihli bir danışma, 13 Yemen valiliğinde 3.694 kişiyle görüştü. On kişiden yedisi gündelik hayatta en az orta düzeyde bir iklim etkisi bildirdi. %92'si doğal kaynaklara, özellikle suya, gaza ve yakıta erişimin azaldığını algıladı. Yarıdan fazlası çevresel etkenlerle ilişkilendirdiği yerel gerilimler bildirdi ve %57'si çevresel sorunların barış müzakerelerinin parçası olması gerektiğini söyledi.

Bunu olduğu gibi okuyun. Bunlar uzun süreli çatışmadan etkilenen bir ülkeden gelen danışma bulgularıdır. İnsanların çevresel stres ile güvensizlik arasındaki örtüşmeyi nasıl algıladığını gösterirler. İklim değişikliğini o çatışmanın nedeni olarak ortaya koymazlar ve bir kolaylaştırıcı bunları asla öyle sunmamalıdır.

Arabuluculuk üzerine eşlik eden bir uygulama notu, adalet üzerine her oturuma taşınmaya değer bir nokta ekliyor: iklim uyumu siyasidir, çünkü kimin erişeceğini ve maliyeti kimin taşıyacağını değiştirir. Kötü tasarlanmış uyum mağduriyetleri derinleştirebilir. Su Deposu etkinliği tam da çocukları bunun içine koyar.

İki bölge ve onları birleştirme cazibesi

Karşılaştırma, kurumsal ve coğrafi farkı korurken ortak baskıları belirlediğinde yerini hak eder. Aşağıdaki, bu notta kullanılan kanıtların bir özetidir. Hangi bölgenin daha kötü durumda olduğuna dair bir sıralama değildir ve asla öyle kullanılmamalıdır.

ALAN	HİNDİSTAN	MENA
Sıcak ve öğrenme	Geniş nüfus maruziyeti; sıcak kaynaklı okul takvimi değişiklikleri ve kapanmalar; birkaç şehirde ayrıntılı yerel izleme.	Aşırı sıcak; su kıtlığı, enerji güvenilirliği ve barınma ile kesişir. Etkiler ülkeler arasında keskin biçimde farklılaşır.
Su ve gıda	Kuraklık, yağış değişkenliği, sel kaynaklı kirlenme ve tarıma bağımlılık yerel çocuk sağlığı ve geçim riskleri yaratır.	Birçok ülkede çok yüksek temel su stresi; bazı ortamlarda çatışma ve hasarlı altyapı ek kısıt getirir.
Hava kalitesi	Birçok kentsel ortamda ulaşım, sanayi, toz, biyokütle ve mevsimlik yakmadan kaynaklanan yüksek partikül maruziyeti.	Bölgenin bazı kesimlerinde toz fırtınaları trafik ve sanayinin yanında önem taşır. Ülke düzeyinde kanıta ihtiyaç var.
Eğitim	Sıcak ve aşırı hava okul takvimlerini keser; ölçek ulusal ve eyalet raporlamalarında görünür.	İklim tehlikeleri yerinden edilme, enerji kıtlığı ve çatışmaya bağlı hizmet kesintileriyle birleşebilir.
Gençlik katılımı	Yerel çocuk meclisleri ve topluluk katılımı; ulusal mekanizmalar ülke ülke doğrulama gerektirir.	Hem enformel gençlik eylemi hem de daha resmî katılım yolları birçok ülkede belgelenmiştir.

Bir kolaylaştırıcının tutması gereken çizgi. Hindistan'da eğitim esas olarak sıcak yüzünden kesilir ve yerinden edilme genellikle afet kaynaklı ve kısadır. MENA genelinde yerinden edilme çok daha sık olarak yıllardır süren çatışmaya bağlıdır ve toz ile kum fırtınaları havaya kimsenin neden olmadığı bir şey koyar. Çatışmadan etkilenen Yemen, MENA'yı; Kuzey Hindistan'daki dört şehrin Hindistan'ı temsil edebildiğinden fazla temsil edemez.

Çocukluk risk denklemini neden değiştirir

Çocukların bedenleri ısıyı yetişkinlerden farklı düzenler ve daha küçük çocuklar su, gıda, sağlık hizmeti, ulaşım, eğitim ve koruma için yetişkinlere ve kamu hizmetlerine bağımlıdır. Bu nedenle bir iklim tehlikesi, temel hizmetler zaten güvenilir değilse daha ciddi hâle gelir. UNICEF'in 2026 çerçevesi bu etkileşimi merkeze koyar: iklim riski maruziyeti, çocuğa özgü kırılganlığı ve hizmet boşluklarını bir araya getirir.

Bu çerçeveleme eşitsizliğin nasıl anlaşıldığını da değiştirir. İki çocuk aynı sıcak günle karşılaşabilir ve risk düzeyleri çok farklı olabilir. Biri gölgeye, güvenilir suya, serinletilmiş bir sınıfa ve bakıma hızlı erişime sahip olabilir; diğeri daha uzağa gidiyor, kötü havalandırılan bir evde yaşıyor, sıcaklar arttığında okulu kaçırıyor ya da kuraklıktan etkilenen bir hane gelirine bağımlı olabilir. Tehlike ortaktır, baş etme kapasitesi değil.

Sıcak ve sağlık

Aşırı sıcak, iki bölge arasındaki en net kesişme noktasıdır. Hindistan'da eyalet düzeyindeki sıcak dalgaları okul saatlerini değiştirdi, tatilleri öne çekti ve okulları tamamen kapattı. ICLEI Güney Asya çalışması çocuk ölçeğinde ölçüm ekliyor: çocukların gerçekten kullandığı mekânların içinde alınan, 55°C'ye ulaşan sıcaklık indeksi değerleri ve 25°C ile 32°C arasında yaş termometre sıcaklıkları. MENA'da sıcak riski dış sıcaklıktan fazlasıyla şekillenir: hane enerji yoksulluğu, elektrik güvenilirliği, konut kalitesi ve suya erişim, bir ailenin bir odayı serinletip serinletemeyeceğine karar verir.

Su, gıda ve geçim

Su stresi çocuklara doğrudan içme suyu, sanitasyon ve hijyen yoluyla; dolaylı olarak da gıda üretimi, hane geliri ve birinin su taşımaya harcadığı saatler yoluyla ulaşır. On dokuz ülkeyi kapsayan bir analiz, uzun vadeli sıcaklık ve yağış örüntülerinin çocukların beslenme çeşitliliğiyle ilişkili olduğunu buldu; aynı zamanda iklimi servetten, piyasalardan ve gıda sistemlerinden ayırmanın ne kadar zor olduğunu kabul etti. Programlar için sonuç basittir: çocuk beslenmesi, iklime dayanıklı su ve geçim sistemlerinden ayrılamaz.

Öğrenme, hareketlilik ve koruma

Okul kesintisi, iklimden çocukluğa giden en görünür yoldur. UNICEF'in 2024 küresel görüntüsü, 85 ülkede en az 242 milyon öğrencinin eğitiminin iklim olaylarıyla kesintiye uğradığını tahmin etti; en büyük payı sıcak dalgaları oluşturunuyordu. Hindistan rakamı 54,78 milyon. Bunlar kesintiye sayar, kalıcı okul terkini değil ve etkilenen her öğrenci için öğrenme kaybı olarak okunmamalıdır. Yerinden edilme bunu ağırlaştırır: 2016 ile 2021 arasında hava kaynaklı afetlerle bağlantılı olarak tahminen 43,1 milyon iç çocuk yerinden edilmesi yaşandı ve tekrarlayan yerinden edilme kayıpları derinleştirir.

Ruhsal iyilik hâli gerçektir ama daha az yerleşiktir. İklim kaygısı, sığağa bağlı sıkıntı ve belirsizlik gençleri etkiler, ama yerel çalışmalar çoğu zaman küçük ya da seçilmiş örneklemeler kullanır. Bu not, konuyu evrensel bir etki büyüklüğü atfetmeden ilgili bir sonuç olarak ele alır.

Gençler yalnızca mağdur değil, katılımcı

Kırılganlık resmin bir parçasıdır ve anlatılan da o parçadır. Gençler aynı zamanda yerel bilgi taşıyıcı, hizmetleri doğrudan deneyimler ve şu an verilen kararlarla en uzun süre yaşayacak olanlardır. Katılım önemlidir. Niteliği, görünürlüğünden hayli daha önemlidir.

Save the Children'in 2023 katılımcı araştırması Mısır, Irak, Ürdün, Lübnan, Fas, işgal altındaki Filistin toprakları, Suudi Arabistan, Tunus, Birleşik Arap Emirlikleri ve Yemen'i kapsadı; katılımcılar 8-35 yaş arasındaydı. Çocukların iklim karar alma süreçlerini etkilemek için sınırlı yolları olduğunu buldu ve bölgesel ile küresel iklim etkinliklerinin, gençlerin çok görünür olup neredeyse hiç etkisinin olmadığı göstermelik bir katılım üretebileceği konusunda uyardı. Geniş yaş aralığı, bunun yalnızca çocuklara dair kanıt sayılmaması gerektiği anlamına gelir.

Carnegie'nin 2025 analizi Kuzey Afrika ve komşu bağlamlarda genç müzakereci ağlarını, iklim meclislerini, girişimciliği ve savunuculuğu belgeliyor. Resmî katılım açıkça mümkün. Ona erişim ise eşitsiz kalıyor ve büyük ölçüde ulusal siyasi koşullara bağlı.

Karşılaştırmalı barış inşası vakaları ne gösteriyor

Barış İnşası Fonu incelemeleri bu karşılaştırmanın dışından uygulama örnekleri ekliyor. Somali'de gençlik grupları klan çizgilerinin ötesinde su kanalı rehabilitasyonu üzerine çalıştı. Gambiya'da ortak uyum ve doğal kaynak faaliyetleri, değerlendirmelerde topluluklar arası ilişkilerin iyileşmesiyle ilişkilendirildi. Mali'de gençlik odaklı yerel gruplar doğal kaynak kararlarına ve köy yönetişimine giden yollar oluşturdu.

Bu vakalar neden burada. Mekanizmaları gösteriyorlar: katılım, ortak çalışma, yerel meşruiyet, kaynak kuralları. Bunlar program kanıtıdır, etkinin evrensel kanıtı değil; bu ayrım, dürüst bir iddia ile şişirilmiş bir iddia arasındaki farktır.

Kendi oturumunuza uygulamaya değer test. Katılım danışma değildir ve danışma etki değildir. Gençler bir fikir sunar ve ona ne olduğunu hiç duymazlarsa, etkinlik görünürlük üretmiştir ve başka bir şey değil.

Fikirler çocuklarla buluşunca ne değişti

Delhi'deki topluluk öğrenme oturumları bu proje için saha öğrenimi olarak kullanıldı. Araştırma, odak grup ya da sonuç değerlendirmesi olarak tasarlanmadılar. Amaç daha dar ve daha kullanışlıydı: gerçek topluluk ortamlarında çocukların hangi açıklamalara ve etkinliklere gerçekten dahil olabildiğini ve bunun sonucunda materyallerde neyin değişmesi gerektiğini bulmak.

İlk oturumda Rotaract gönüllüleri sıcak, su, hava kirliliği ve atık üzerine kısa tartışmalar yürüttü. Çocuklar, kimse onlara öğretmeden önce zaten bildikleri pratik eylemleri saydı: su tasarrufu, plastik yakmamak, çevreyi temiz tutmak, atığı düzgün bertaraf etmek, azalt-yeniden kullan-geri dönüştür. Kendi mahallelerini resmetmelerini isteyen bir çizim alıştırması, tartışmanın tek başına yapamadığı biçimde konuyu somutlaştırdı.

İkinci oturum, trafik gürültüsünün uzun açıklamayı umutsuz kıldığı yoğun bir kent yerleşiminde yapıldı. Çocuklar küçük evler, açık giderler, sivrisinekler ve görünür çöp çizdi. Sonra Su Deposu'nu oynadılar. Gruplar bir okulun, bir sağlık tesisinin, hanelerin ve çiftçilerin rollerini aldı ve mevcut su bilerek toplam talebin altına ayarlandı. Her grup ihtiyaçlarını anlattı, istediğinden azını aldı ve müzakere için elçiler gönderdi. Sonrasında çocuklar tasarruf, paylaşım, yeniden kullanım ve insanları hesap verebilir kılmak üzerine konuştu.

Materyaller o öğleden sonralara ne borçlu

NE OLDU	BU YÜZDEN NE DEĞİŞTİ
Çocuklar pratik eylemleri zaten bilerek geldi.	Bildiklerinden başlayın, sonra sistemlere, eşitsiz etkiye ve paylaşılan sorumluluğa geçin.
Gürültü uzun açıklamayı imkânsız kıldı.	Etkinlikler kısaldı, görselleşti ve gürültülü bir odada yürütülebilir oldu.
Su Deposu gerçek bir müzakere üretti.	Çevrimdışı tutuldu. Jetonlar ve yüz yüze pazarlık etkinliğinin kendisidir.
Onu ekrana kopyalamak içini boşalttırdı.	Çevrimiçi güzergâh anketler, sohbet şelaleleri ve ayrı bir öncelik belirleme alıştırması etrafında yeniden kuruldu.

Saha öğrenimi sınırı. Bu gözlemler tasarım tercihlerini besledi. Etkinliklerin iklim bilgisini, davranışı, toplumsal uyumu ya da çatışma çözme becerilerini iyileştirdiğini göstermezler. Böyle bir iddia belgelenmiş bir değerlendirme gerektirir ve hiçbiri yapılmadı.

Kanıttan iki el kitabına

Eşlik eden her iki el kitabı da tek bir sırayı izler: fark et, anla, başka türlü gör, birlikte çalış, harekete geç. Yerel deneyimle başlar, iklimi ve sistem düşüncesini tanıtır, sonra adalete, müzakereye ve paylaşılan sorumluluğa geçer. Yetişkin ve kurum sorumluluğu baştan sona görünür tutulur; böylece hiçbir çocuk, yapısal bir sorunu tek başına hane davranışının çözeceği izlenimiyle kalmaz.

Eğitim literatürü de aynı yönü gösteriyor. Hindistan ortaöğretim müfredatına dair 2025 tarihli bir analiz, hâlihazırda önemli ölçüde çevre ve iklim içeriği bulunduğunu saptadı ve eksik olanın daha fazla içerik değil, öğretmen kapasitesi, sistem düşüncesi ve eyleme yönelik pedagoji olduğunu savundu. El kitapları bu yönü izleyerek açıklamayı haritalama, sonuç zincirleri, müzakere, senaryo çalışması ve yerel çözüm tasarımıyla eşleştiriyor.

Kurumlar neyi farklı yapabilir

HÜKÜMET VE YEREL SİSTEMLER	OKULLAR, STK'LAR VE TOPLULUK KURULUŞLARI	ROTARY, ROTARACT VE GENÇLİK KURULUŞLARI
Çocuk maruziyetini su, sağlık, eğitim, koruma ve sosyal koruma boşluklarıyla birlikte haritalayın.	Çocukların tanıdığı yerel koşullardan başlayın, sonra nedenselliği abartmadan iklim süreçlerine bağlayın.	Gençlere tek seferlik farkındalık katılımı yerine gözlem, tartışma ve yerel eylemde yapılandırılmış roller verin.
Sıcak, sel ve yerinden edilme olaylarında eğitimin, suyun, sağlık hizmetinin ve çocuk korumanın sürekliliğini koruyun.	Yoksulluk, yerinden edilme, hastalık ya da eşitsiz erişim tartışılırken hayalî karakterler kullanın; böylece hiçbir çocuk işaret edilmez.	Dinleme, anlaşmazlık, adil kaynak paylaşımı ve çatışma duyarlılığı konusunda kolaylaştırma becerisi geliştirin.
Uyum kurallarını dağılıma dikkat ederek tasarlayın: kim erişim kazanıyor, maliyeti kim taşıyor ve bir karara kim itiraz edebiliyor.	Kimin katıldığını ve kimin eksik olduğunu, daha küçük çocuklar ve engelli çocuklar dahil, izleyin.	Gençlerin fikirlerini onaylayabilecek, finanse edebilecek ya da uygulayabilecek kişilere bağlayın ve ne olduğunu geri bildirin.
Toprak, su, geçim ya da hizmetler zaten tartışmalıysa iklim ve barış analizini birlikte kullanın.	İklim tehlikelerini genel çevre ya da hizmet sorunlarından ayırın. Tıkalı bir gider otomatik olarak iklim değişikliği değildir.	Okullar, STK'lar, yerel yönetim ve hizmet sağlayıcılarla çalışın ki sorumluluk gerçekten paylaşılsın.

2026 penceresi

COP31, 9–20 Kasım 2026 tarihlerinde Antalya'da, uygulamanın, uyumun ve iklim finansmanının sürekli ilgi gördüğü bir noktada yapılıyor. Buradaki ilgi sembolik değil pratiktir. Çocuğa duyarlı uyum; çalışan okullar, su sistemleri, sağlık hizmetleri, sosyal koruma ve gençlerin kararlara katılabileceği yollar gerektirir. COP31'in kamuya açık programı gençlik, eğitim ve kapsayıcı kalkınma temalarını içeriyor; bu da iklim uygulamasını, bir çocuğun sıcak dalgasıyla baş edip edemeyeceğine karar veren gündelik sistemlere bağlamak için alan yaratıyor.

Bilmeye değer bir tarih. Dünya Çocuk Günü 20 Kasım'a, COP31'in kapanış gününe denk geliyor. Çocuk merkezli bir iklim girişimi bundan daha temiz bir hizalanma bulamaz ve bu materyalin gelecek yıl değil şimdi var olmasının nedeni de budur.

Görünür kalması gereken kanıt sınırları

Bu sınırlar bulgulardan sonraya değil, bulgularla birlikte aittir. Her biri, bir kolaylaştırıcının ya da ortak bir kuruluşun aksi hâlde iddia etmeye kalkışabileceği bir şeyi kısıtlar.

- Manşet rakamların çoğu modellenmiş maruziyet tahminleridir. Bileşik risk altında kimin yaşadığını gösterirler; ölçülebilir zararı kimin yaşadığını değil.
- Hindistan'ın işe yarar ulusal modellemesi ve bir miktar ayrıntılı yerel izlemesi var, ama mikro düzeydeki kanıt coğrafi olarak eşitsiz. Kuzey Hindistan şehir çalışmaları ulusal bir ortalama değildir.
- MENA kanıtı çoğu zaman bölgesel endekslere ve az sayıda ülke çalışmasına dayanır. Çatışma, gelir, altyapı ve yönetimdeki ulusal farklar önemlidir.
- İklim ve çatışma güzergâhları aracılıdır. Şiddet, aşırılık ya da devşirme hakkındaki iddialar ayrı kanıt gerektirir ve iklim maruziyetinden çıkarsanamaz.
- Çevresel barış inşasındaki program değerlendirmeleri makul mekanizmalar ve yerel sonuçlar gösterir. Barış etkilerinin uzun vadeli bağımsız ölçümü sınırlı kalır.
- Engellilik, yaş, cinsiyet, sosyoekonomik konum ve yerinden edilme durumu mevcut kanıtlar arasında tutarlı biçimde ayrıştırılmamıştır.
- Katılım çalışmaları, katılımı ve danışmayı gerçek etkiden ayırt etmelidir.

Sonuç

Hindistan ve MENA genelinde çocuklar; sağlığı, öğrenmeyi, suyu, gıdayı, hareketliliği ve hane güvenliğini etkileyen iklim baskılarıyla zaten yaşıyor. Bu etkilerin şiddeti tehlikeden fazlasına bağlı. Kamu hizmetleri, gelir, barınma, yerinden edilme, sosyal koruma ve yönetim kimin baş edebileceğini ve kimin edemeyeceğini şekillendiriyor.

Barış inşası merceği ikinci bir soru ekliyor: zor iklim ve kaynak kararları nasıl alınıyor? Kuralların adaletsiz görüldüğü, hizmetlerin zorlandığı ve güvenin düşük olduğu yerlerde çevresel baskı mevcut gerilime eklenebilir. İnsanların kararlara katılabildiği, rekabet eden ihtiyaçları müzakere edebildiği ve ortak çevre sorunları üzerinde çalışabildiği yerlerde ise uyum, iş birliği için alan da yaratabilir. Kanıtlar iki olasılığı da destekliyor; hangi güzergâhın daha olası olacağına bağlam karar veriyor.

Çocuklarla ve gençlerle çalışan kuruluşlar için pratik görev, korumayı katılımı birleştirmektir.

Bu not ile eşlik eden iki el kitabı arasındaki bağ budur. Çocukların daha güvenli hizmetlere ve iklime dayanıklı sistemlere ihtiyacı var. Aynı zamanda neyin değiştiğini anlama, etkilerin nasıl farklılaştığını görme, adil problem çözme prova etme ve uygun düzeyde kararları etkileme fırsatlarına da ihtiyaçları var.

Seçilmiş kaynaklar

UNICEF (2026) Children's Climate Risk Report 2026 • Pandey, K. (2026) Down To Earth • Jha, K. et al. (2024) ICLEI South Asia • Pandey & Sengupta (2024) Centre for Science and Environment • UNICEF (2021) Running Dry • UNICEF (2023) Growing up in a changing climate • UNICEF (2025) global education snapshot • Thalib & Al-Taiar (2012) Science of the Total Environment • Hlasny, V. et al. (2026) • Niles, M. et al. (2021) • Fadulelsied, A. et al. (2019) • Weathering Risk & European Institute of Peace (2026) • FBA, UNDP & SIPRI (2024) • Gaston, E. (2025) UNU Centre for Policy Research • Save the Children (2023) • Yerkes & Uakkas (2025) Carnegie Endowment • Singh & Ahmad (2025) • Amir-ud-Din, R. et al. (2026) • United Nations (2015) 2030 Agenda • COP31 Türkiye (2026) • UNFCCC (2026) • Practical Action (2026).

DOI'ler ve bağlantılarla birlikte tam atıflar kaynak notundadır. Ülkeye, temaya ve duruma göre filtrelenebilen yaklaşık 305 kaynaklık daha geniş kütüphane climateactionheroes.org adresindedir.

Atıf: Ghosh, A. (2026). Climate, Children and Peace: understanding climate change through a child-centred peacebuilding lens, India and MENA. Rotary Peace Fellowship Social Change Initiative, Otto & Fran Walter Rotary Peace Center, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.